

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Tdo/20/2015
Identifikačné číslo spisu: 8614000019
Dátum vydania rozhodnutia: 28.07.2015
Meno a priezvisko: JUDr. Daniel Hudák
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2015:8614000019.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Daniela Hudáka a sudcov JUDr. Štefana Micháliku a JUDr. Petra Hatalu na neverejnom zasadnutí konanom 28. júla 2015 v Bratislave, v trestnej veci obvineného L. V. pre prečin marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 348 ods. 1 písm. d/ Tr. zák., o dovolaní obvineného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 5To 39/2014, z 29. októbra 2014 takto

rozhodol:

Rozsudkom Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 5To 39/2014, z 29. októbra 2014

b o l p o r u š e n ý z á k o n

v ustanovení § 293 ods. 3 Tr. por., § 293 ods. 8 Tr. por. v neprospech obvineného L. V..

Tento rozsudok sa z r u š u j e a zrušujú sa aj obsahovo nadväzujúce rozhodnutia, pokiaľ vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Podľa § 388 ods. 1 Tr. por. Krajskému súdu v Prešove sa p r i k a z u j e, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Svidník, sp. zn. 0T 8/2014, zo 16. júla 2014 bol L. V. uznaný vinným z prečinu marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 348 ods. 1 písm. d/ Tr. zák., na tom skutkovom základe, že

dňa 10. marca 2004 o 02.35 hod. viedol v Giraltovciach, okr. Svidník, po Ul. Fučíkovej smerom na Ul. Kukučínovu osobné motorové vozidlo, EČ P., počas jazdy bol zastavený a kontrolovaný hliadkou PZ, pričom bolo zistené, že motorové vozidlo viedol napriek tomu, že právoplatným rozhodnutím o priestupku Okresného dopravného inšpektorátu vo Vranove nad Topľou sp. zn. ORP-P-135/ODI-2-VT-2012 zo dňa 11. júna 2012 mu bol okrem iného uložený trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá na dobu 24 mesiacov a taktiež právoplatným rozsudkom Okresného súdu Svidník sp. zn. 2T 150/2012 zo

dňa 3. decembra 2012 za prečin marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 348 ods. 1 písm. d/ Tr. zákona mu bol okrem iného uložený trest zákazu činnosti riadiť motorové vozidlá po dobu 3 a 1/2 roka, čím porušil ustanovenia § 4 ods. 1 písm. b/, § 4 ods. 2 písm. a/ v nadväznosti na ustanovenie § 137 ods. 2 písm. p/ zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke.

S použitím § 36 písm. l/ Tr. zák., § 38 ods. 2, ods. 3 Tr. zák. a § 54 Tr. zák. so súhlasom obvineného uložil obvinenému trest povinnej práce vo výmere 300 hodín.

Podľa § 61 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. súd uložil obvinenému trest zákazu činnosti riadiť motorové vozidlá v trvaní 5 rokov.

Na základe odvolania okresného prokurátora vo Svidníku Krajský súd v Prešove rozsudkom, sp. zn. 5To 39/2014, na verejnom zasadnutí konanom 29. októbra 2014 podľa § 321 ods. 1 písm. b/, písm. e/ Tr. por. zrušil rozsudok Okresného súdu Svidník, sp. zn. OT 8/2014, zo 16. júla 2014 v celom rozsahu.

Na základe § 322 ods. 3 Tr. por. uznal obvineného vinným z prečinu marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 348 ods. 1 písm. d/ Tr. zák., na tom istom skutkovom základe ako prvostupňový súd s tým, že upravil dátum spáchania skutku na 10. marca 2014 a podľa § 348 ods. 1 Tr. zák. s použitím § 36 písm. l/, § 38 ods. 3 Tr. zák. uložil obvinenému trest odňatia slobody vo výmere 10 mesiacov. Obvineného na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Podľa § 61 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. uložil obvinenému trest zákazu činnosti vedenia motorových vozidiel všetkých druhov na dobu 4 rokov.

Proti druhostupňovému rozsudku podal dovolanie obvinený z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c/, písm. d/ Tr. por.

V písomných dôvodoch dovolania uviedol, že prostredníctvom svojho obhajcu v deň verejného zasadnutia ospravedlnil svoju neúčast' na verejnom zasadnutí zo zdravotných dôvodov prostredníctvom emailového podania, ktoré bolo odoslané o 09:29 hod a zároveň požiadal súd o odročenie verejného zasadnutia. V ten istý deň bol originál ospravedlnenia zaslaný aj poštou.

Prílohou ospravedlnenia bolo aj tlačivo potvrdené ošetrojúcim lekárom spolu s potvrdením Sociálnej poisťovne o dočasnej pracovnej neschopnosti.

Krajský súd vykonal verejné zasadnutie aj napriek neúčasti obvineného, ktorý sa riadne ospravedlnil a požiadal o odročenie verejného zasadnutia.

Odsúdený hodnoverným spôsobom včas ospravedlnil svoju neúčast' na verejnom zasadnutí a požiadal zároveň o jeho odročenie. Súd bol v takom prípade povinný verejné zasadnutie odročiť v zmysle § 293 ods. 8 Trestného poriadku.

Týmto krajský súd zásadným spôsobom porušil právo odsúdeného na obhajobu a zároveň verejné zasadnutie bolo vykonané v neprítomnosti obvineného, hoci na to neboli splnené zákonné podmienky.

Navrhol, aby dovolací súd podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil porušenie zákona v citovanom zákonom ustanovení v neprospech odsúdeného, podľa § 386 ods. 2 Tr. por. zrušil uznesenie krajského súdu a podľa § 388 ods. 1 Tr. por. prikázal krajskému súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Poukázal na to, že podľa § 380 ods. 4 Tr. por. minister spravodlivosti alebo generálny prokurátor môže výkon rozhodnutia, proti ktorému podal dovolanie, odložiť alebo prerušiť až do rozhodnutia. Po podaní dovolania môže tak urobiť aj dovolací súd.

S poukazom na citované zákonné ustanovenie obvinený navrhol, aby dovolací súd odložil výkon napadnutého rozhodnutia.

Okresný prokurátor vo Svidníku k dovolaniu obvineného v písomnom vyjadrení uviedol, že nie sú dané dôvody dovolania v zmysle § 371 ods. 1 písm. c/, písm. d/ Tr. por. Navrhol preto dovolaciemu súdu v zmysle § 392 ods. 1 Tr. por. dovolanie zamietnuť. Je pravdou, že verejné zasadnutie sa konalo v neprítomnosti obžalovaného L. V., avšak predvolanie obžalovanému na verejné zasadnutie bolo vykonané riadne a včas, tak ako to vyplýva z ustanovenia § 292 ods. 4 Tr. por. K námietke týkajúcej sa prítomnosti obhajcu na verejnom zasadnutí je potrebné uviesť, že v tejto trestnej veci nešlo o prípad povinnej obhajoby v zmysle § 37 Tr. por. a preto prítomnosť obhajcu nebola na verejnom zasadnutí nevyhnutná.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) primárne zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu (§ 368 ods. 1, ods. 2 Tr. por. a § 566 ods. 3 Tr. por.), oprávnenou osobou prostredníctvom obhajcu (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por. a § 373 ods. 1 Tr. por.), v zákonnej lehote a na príslušnom súde (§ 370 ods. 1, ods. 3 Tr. por.), a že spĺňa tiež obligatórne obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1, ods. 2 Tr. por.). Okrem toho zistil, že bola splnená aj podmienka dovolania uvedená v prvej vete § 372 ods. 1 Tr. por., keďže obvinený pred podaním dovolania využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok, o ktorom bolo rozhodnuté.

Podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Podľa § 371 ods. 1 písm. d/ Tr. por. dovolanie možno podať, ak hlavné pojednávanie alebo verejné zasadnutie bolo vykonané v neprítomnosti obvineného, hoci na to neboli splnené zákonné podmienky.

Podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa § 2 ods. 7 Tr. por. každý má právo, aby jeho trestná vec bola spravodlivo a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom v jeho prítomnosti tak, aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 293 ods. 3 Tr. por. verejné zasadnutie sa koná za prítomnosti obvineného.

Podľa § 293 ods. 8 Tr. por. ak obvinený hodnoverným spôsobom ospravedlní svoju neúčast' na verejnom zasadnutí a súčasne písomne požiada súd, aby sa verejné zasadnutie uskutočnilo za jeho prítomnosti, súd odročí verejné zasadnutie a určí deň, čas a miesto ďalšieho verejného zasadnutia.

Zo spisového materiálu mal Najvyšší súd Slovenskej republiky preukázané nasledovné skutočnosti :

Predsedníčka senátu 9. októbra 2014 vytýčila vo veci termín konania verejného zasadnutia na 29. októbra 2014. Obžalovaného na verejné zasadnutie predvolala, aj keď zároveň podľa jej pokynu malo byť upovedomenie zaslané s poučením, že verejné zasadnutie sa môže vykonať aj v jeho neprítomnosti. Obvinený a obhajca oznámenie o konaní verejného zasadnutia prevzali 14. októbra 2014.

29. októbra 2014 bol do podateľne Krajského súdu v Prešove o 9.30 hod. zaslaný mail so žiadosťou o ospravedlnenie a odročenie pojednávania na deň 29. októbra 2014 o 10.40 hod. k sp. zn. 5To 39/2014, spolu s prílohami - doklad o práceneschopnosti a vyjadrenie ošetrojúceho lekára, že obvinený sa nemôže zúčastniť verejného zasadnutia na Krajskom súde v Prešove z dôvodu, že má vysoké teploty a angínu.

Zo zápisnice o verejnom zasadnutí Krajského súdu v Prešove vo veci, sp. zn. 5To 39/2014, z 29.

októbra 2014 vyplýva, že verejné zasadnutie sa začalo o 10.55 hod. Po vyvolaní veci bolo zistené, že sa neustanovil obžalovaný ani jeho obhajca, u ktorých bolo doručenie upovedomenia vykázané riadne a včas a ktorí svoju neúčast' žiadnym spôsobom neospravedlnili. Na to bolo vyhlásené uznesenie : Krajský súd vykoná verejné zasadnutie v neprítomnosti obžalovaného.

Po záverečnej porade bol vyhlásený rozsudok a zo zápisnice o verejnom zasadnutí vyplýva, že verejné zasadnutie bolo skončené o 11.20 hod.

3. novembra 2014 žiadosť o ospravedlnenie s prílohami bola poštou doručená na Krajský súd v Prešove.

Z vyjadrenia členov senátu vyplýva, že do termínu konania verejného zasadnutia im žiadosť obvineného a obhajcu o ospravedlnenie a odročenie verejného zasadnutia nebola predložená.

Z citovaného čl. 48 Ústavy Slovenskej republiky resp. čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ustanovení Trestného poriadku, rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky a Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že obvinený má garantované právo na spravodlivý proces, ktorého obsahom je aj právo na obhajobu, právo na prerokovanie veci v jeho prítomnosti a právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje na rozhodnutia ESĽP Dondarini proti San Marínu zo 6. júla 2004, § 27; Sibgatullin proti Rusku z 23. apríla 2009, č. 32165/02, § 36, z ktorých vyplýva, že ak má odvolací súd preskúmať vec z hľadiska skutkového a právneho stavu a celkovo posúdiť otázku viny a nevinu, nemôže rozhodnúť o tejto otázke bez priameho posúdenia dôkazov, ktoré poskytne osobne obvinený na účely preukázania toho, že nespáchal skutok zakladajúci trestný čin.

Z rozsudkov Pynev proti Rusku z 9. februára 2010, č. 3038/03, oddiel 3; Liebreich proti Nemecku z 8. januára 2008, č. 30443/03 vyplýva, že vnútroštátny súd by sa mal riadne presvedčiť, či zdravotný stav účastníka konania mu umožňuje sa konania súdu účinne zúčastniť, prípadne by mal prijať určité opatrenia, aby bol handicap dotyčného kompenzovaný.

Z citovaných ustanovení Trestného poriadku, rozhodnutí ESĽP a skutočností zistených zo spisu vyplýva, že neboli splnené podmienky na to, aby verejné zasadnutie mohlo byť vykonané v neprítomnosti obvineného.

Obvinený má právo byť prítomný pri prerokovaní svojej veci, má právo vznášať osobne a prostredníctvom obhajcu námietky proti prvostupňovému rozsudku, vyjadriť sa k odvolaniu protistrany a novým dôkazom, ktoré sú vykonávané v odvolacom konaní. Uplatnenie týchto práv je vyjadrením a zárukou spravodlivého procesu.

Z uvedeného vyplýva, že keď obvinený ospravedlnil svoju účasť na verejnom zasadnutí hodnoverným spôsobom, žiadal o odročenie verejného zasadnutia, chcel byť na ňom prítomný, nie je možné ho vykonať v jeho neprítomnosti.

Je potrebné brať do úvahy aj ďalšie skutočnosti, pre ktoré nemohol druhostupňový súd konať v neprítomnosti obvineného.

Odvolací súd obvineného na verejné zasadnutie predvolával, neupovedomoval ho o konaní verejného zasadnutia (aj keď v úprave pre kanceláriu je napísané, že verejné zasadnutie sa môže vykonať aj v jeho neprítomnosti). Ustanovenie § 292 ods. 1 rozlišuje predvolanie a upovedomenie. Predseda senátu predvolá na verejné zasadnutie osoby, ktorých osobná účasť je na ňom nevyhnutná. Obvineného na verejné zasadnutie spravidla predvoláva vtedy, keď považuje za nevyhnutné ho vypočuť, vyzvať k vyjadreniu k dôkazu vykonanému na tomto verejnom zasadnutí, alebo ho požiadať o bližšie vysvetlenie jeho odvolania. V ostatných prípadoch, keď osobná účasť obvineného na verejnom zasadnutí odvolacieho súdu nie je nutná, sa obvinený o verejnom zasadnutí len upovedomí. Odvolací súd v rámci

odvolacieho konania doplňoval dokazovanie (vyžiadal si správu o povesti, lustráciu z Generálnej prokuratúry). Obvinený sa k novému dôkazu (v spise sa nachádza len lustrácia) nemohol vyjadriť. Treba brať do úvahy, že rozhodnutím druhostupňového súdu došlo aj k zmene v postavení obvineného na základe podaného odvolania okresným prokurátorom. Vzhľadom aj na tieto skutočnosti bolo obvinenému upreté právo obvineného na spravodlivý proces.

Dovolací súd si uvedomuje aj tú skutočnosť, že keby bola podateľňa krajského súdu predložila ospravedlnenie obvineného konajúcemu senátu, pravdepodobne by došlo k odročeniu verejného zasadnutia. Ale strana konania nemôže byť ukrátená na svojich právach v dôsledku nezabezpečenej a zlej organizácie práce na súde.

K dovolaniu obvineného Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje za potrebné uviesť, že obsahom práva na obhajobu, ktoré je prvkom spravodlivého procesu je aj možnosť vznášať osobne a tiež prostredníctvom obhajcu námietky proti prvostupňovému rozsudku na odvolacom súde. Odňatie tejto možnosti vykonaním verejného zasadnutia bez prítomnosti obvineného, pre ktorý postup neboli splnené zákonné podmienky naplnia dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. d/ Tr. por. Uvedený nezákonný postup v sebe ale zároveň zahŕňa aj zásadne porušenie práva na obhajobu, a preto v takom prípade neprichádza do úvahy aj záver o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. z dôvodu, že v uvedenej situácii má ustanovenie § 371 ods. 1 písm. d/ Tr. por. povahu špeciálneho ustanovenia vo vzťahu k § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por.

S poukazom na konštatované skutočnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil vo výroku tohto rozsudku porušenie zákona v neprospech obvineného L. V., podľa § 386 ods. 2 Tr. por. zrušil rozsudok Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 5To 39/2014, z 29. októbra 2014, ako aj obsahovo nadväzujúce rozhodnutie, pokiaľ vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo, stratili podklad a podľa § 388 ods. 1 Tr. por. Krajskému súdu v Prešove prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

O návrhu obvineného na odklad výkonu trestu odňatia slobody Najvyšší súd Slovenskej republiky nerozhodoval, pretože z vyjadrenia Generálneho riaditeľstva Zboru väzenskej a justičnej stráže mal preukázané, že obvinený do výkonu trestu odňatia slobody nenastúpil a po vyhlásení rozsudku bolo napadnuté rozhodnutie zrušené a tým odpadol zákonný dôvod na jeho výkon.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.